

**R. P. Thomæ Comptoni Carleton, Cantabrigiensis,
Societatis Jesu, In Collegio Anglicano Leodiensi Sacrae
Theologiae Professoris, Cursus Philosophicus Unversus**

Carleton, Thomas Compton

Antverpiæ, M.DC.XCVII.

Disputatio XXXIII. De quinq[ue] Prædicabilibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95656](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95656)

V. Quod verò S. Thomas per præcisiones objectivas universale fieri asseruerit, clarè constat ex iis quæ in hanc rem supra tituli d. 24. l. 3. & 5. & idem hic ulterius ostendunt.

VI. Nullibi ergo clariùs hac de re loquitur S. Thomas, quam Opusc. 49. ubi ait, licet natura realiter non possit existere sine materia individuali, seu differentiis numericis, ut volebat Plato, potest tamen abstrahi per intellectum, & considerare ius non considerari, quod cum sit, ait ille, est unum de multis, (nempe prædicabile) prout intelligitur præter principia individuantia. & unum in multis, ut in individuis vel inferioribus, quæ in superioribus sunt unum. In quo Opusc. ferè per totum declarat hanc nostram sententiã & ostendit, auctum præcipientem genus à speciebus (quod est, ut ait, intelligere naturam generis, non intelligendo differentias, & speciem ab individuis) quod secundum ipsum est considerare naturam speciei, non intelligendo principia individuantia non esse falsum.

VII. Idem habet S. Doctor l. 1. contr. Gent. c. 26. n. 4. lib. etiam 2. contr. Gent. c. 52. n. 2. nostram tum de universali, tum de præcisionibus sententiam clarissimè tenet: Natura communis, ait, si separata intelligatur, non potest esse nisi una, quamvis habentes naturam illam plures possunt inveniri; si enim natura animalis per se separata subsisteret, non haberet ea quæ sunt hominibus, jam enim non esset animal tantum, sed homo vel bos: remotis autem differentiis constitutivis specierum remanet natura generis indivisa, &c. Quid clariùs?

VIII. Omnium verò clarissimè hoc docet Opusc. 43. c. 6. ubi ait, in potentius sensu vis, licet aliqua sine conjuncta secundum rem, tamen illorum sic conjunctio visus vel alius sensus potest unum apprehendere, alio non apprehenso, ut visus apprehendit colorem pomi, qui tamen saporem coloris conjunctum non apprehendit, sic multo fortius potest esse in potentia intellectiva, quia licet principia speciei & generis nunquam sint nisi in individuis, tamen potest apprehendi unum, non apprehenso alio, unde potest apprehendi animal sine homine, & alijs speciebus, & potest apprehendi homo, non

apprehenso sorte, vel Platone, & caro & ossa, non apprehensis his carnibus & ossibus, & sic intellectus formas abstractas, id est, superiores sine inferioribus intelligit, nec tamen falsum intelligit, &c.

Tandem quantumcunque contendat pro auctoritate S. Thomae, non producat ex ipso adversarij hanc propositionem, in qua tota ipsorum nititur sententia, nempe, non potest animal cognosci, & rationale non cognosci: imò expressis verbis sapissimè habet contrarium, ut patet ex variis locis ex ipso à nobis toto hujus materiæ decursu citatis, & latius sup. d. 24. l. 3. & 5. sic enim l. p. 40. a. 3. corp. ait, cum concipitur mens animal, non manet in intellectu hominis, sed solum animal: item Opusc. 49. per totum, præcipue his verbis, intellectus absque falsitate abstrahit genus à speciebus, in quantum intelligit naturam, non intelligendo differentias, & idem eodem loco ait de abstractione speciei ab individuis. Imò in l. d. 2. q. 1. a. 3. ait, prædicata per intellectum abstracta non posse in ordine ad connotata explicari.

Dices, asserit S. Thomas non posse contradictoria dari de eodem. Contrà, hoc aperte facit pro nobis: asserit S. Thomas dari contradictoria non posse de eodem, sed expresse ait, posse cognosci animal, non cognosci rationale, apprehendi naturam, non apprehendi singularitatem, ergo censet S. Doctor, hæc non esse contradictoria. Cujus ratio est, quia actus cognoscens animal, non cognito rationali, tendit distinguendo, & tendendo distinguit, præcendendo scilicet in actu exercito animal à rationali, hæcque actus hi non tendunt in idem secundum idem, quod ab Aristotele, S. Thoma, & communi Philosophorum schola requiritur ad contradictoria.

Non ergo video qua ratione dicere possint adversarij S. Thomae eorum opinionem tenere, nisi velint S. Doctorem inter Cælites ascriptum jam mutasse sententiam. Sed quæ ea cunque sit quam modò sequitur sententia, certum est eum ad adversarij opinionem de actu confuso non accessisse: nec enim in cælo, ubi summus ordo, confusio placere ulla potest.

IX. Expressis verbis docet sapientia S. Thomae universale fieri per præcisiones obiectivas.

X. S. Thomas censet non esse contradictoria, cognosci animal, non cognosci rationale.

XI. Conclusio de mente S. Thomae circa universale, & præcisiones obiectivas.

DISPUTATIO XXXIII.

De Quinque Prædicabilibus.

SECTIO PRIMA.

De Primo Prædicabili. Definitur Genus.

I. Porphyrius natione Phœnix, patria Tyrius, vel put malunt quidam, Iudeus, Christianorum primum institutis imbutus, ab eorum postea castris transfuga delcivit, & ex amico hostis factus, acerbissimis religionem Christianam scriptis convellit, totumque in eam virus phreneticus spiritu effudit. Sanctissimi proinde illius temporis Patres, nefarij hujus apostatæ audaciam ut retunderent, eruditissimos edidit tractatus, quibus ita furiosos hominis importuni conatus ac rabiem fregerunt, ut vituperia in commendationem, contumelia in honorem, convitia in gloriam, labe denique quas Ecclesiæ aspergere tentabat, in decus ei cesserint, ac splendorem.

II. Is ergo talis cum fuerit, quamvis mereatur ut ne nominis quidem illius ulla apud Christianos fiat mentio, hic tamen quem de universalibus scriptis, tractatus cum utilis in primis sit, in scholis auditoribus prælegi passim solet. Quem proinde de more hic explicandum suscipimus.

Definitio à Porphyrio hoc capite pro Genere assignata est Genus est quod prædicatur de pluribus differentiis specie in quid. Quæ definitio optima est, tum quia ab omnibus probata, tum quia quod generis proprium est, clarè explicat, & illud ab omni alio distinguit: ab individuis, quia non sunt prædicabilia de pluribus: à specie, quia non est prædicabile de pluribus differentiis specie, sed solum numero, ut homo de Petro & Paulo, & reliquis: Genus etiam non prædicatur saltè de individuis completis, ut tota eorum quidditas & essentia, licet species, sed ut pars essentie, quæ differentia in illis verbis continetur, de pluribus differētibz specie, una enim totalis essentia abstrahi nequit à pluribus essentiis, eo enim ipso quod abstrahatur ab essentiis relinquitur aliquid illarum, nempe differentia. Individua verò cum non differant essentialiter, quidquid est in illis essentie, est in specie, quæ proinde de illis prædicari potest ut tota eorum essentia, quod enim superaddit illi individuatio, non est essentia formaliter. At

I. Definitio generis.

Optima est hæc generis definitio.

quæ differunt specie, differunt essentialiter, & id quo differunt est pars essentia; nimirum differentia, à qua præcise abstrahitur Genus, sicque est tantum pars essentia.

II. Per ly in quid fecernitur à differentia, quæ prædicatur in quale quid, per modum scilicet adjacentis, à proprio etiam & accidente, quæ prædicantur in quale simpliciter. Genus verò prædicatur in quid, seu essentialiter, & per modum per se stantis, non alteri adjacentis, si enim quærat quid sit homo, rectè responderis, animal, vivens, substantia; non rationalis, albus, &c. Si verò quærat quæ sit, malè ille responderet, qui diceret esse animal aut substantia: sed responderi debet, est albus, niger, rationalis.

III. Loco generis in hac definitione ponitur ly quid prædicatur, in qua conveniunt omnia quinque Prædicabilia, & est idem ac quod est prædicabile, verba enim in definitionibus juxta Dialecticos, non attum significant, sed aptitudinem, estque hæc definitio essentialis, quia definitur hic genus prædicabile, prædicabili autem quæ tali essentialis est prædicabilitas, sicut homini albo quæ albo essentialis est albedo, non tamen est essentialis prædicabilitas natura, quæ est genus, præcisè sumptæ, seu generi metaphysico. Notandum porro, per particulam de pluribus differentibus specie denotari tam ea quæ specie differunt subalterna, quam infima.

IV. Ad rationem Generis requiritur 1. ut non sit quid transcendens: ita Aristot. 4. Topic. sic enim non faceret compositionem Metaphysicam, genus enim prius inclusum fuisset in differentis. Deinde ut sit univocum, non æquivocum vel analogum: ita Aristot. 2. Topic. c. 2. Genus enim & omnia Prædicabilia sunt unum perfecte & simpliciter, sunt enim universalia, universale autem definitur esse unum: analogæ verò tantum sunt unum secundum quid, æquivocæ nullo modo sunt unum, nisi solo nomine.

V. Dices, non possumus affirmare homo est genus, equus est genus, ergo Genus non prædicatur de pluribus differentibus specie. Respondetur, non posse prædicari per terminos qui applicant formale, sed materiale, licet formale requiratur ut materiale prædicetur per modum communis & Generis, ut ostendi disp. præced. scilicet 3.

VI. Advertendum cum Toletus hic q. 4. & aliis, desumiturque ex Aristot. 5. Metaph. cap. 10. in triplici esse differentia ea quæ specie differunt. Primum, sunt species infimæ, ut potè quæ subsunt Generi infimo, scilicet animalis, ut homo, leo, equus, & dicuntur differre specie à tota. Secundò, dicuntur aliqua differre specie subalterna, ea nimirum quæ nō subsunt Generi infimo, sed subalterno, & sunt reverà Genera ulterius divisibilia in suas species, sic tamen se habent, ut ex æquo sub illo Genere contineantur, & neutrum altero latius pateat, ut animalium & irrationalium sub corpore. Tertiò, ita ut non æqualiter sub uno Genere nec immediate contineantur, sed unum latius pateat altero, ut homo, & planta, planta enim licet latius pateat, quam homo, non tamen est illi quid superius, sic enim foret Genus respectu hominis, & de illo prædicaretur in recto, quod tamen videmus esse falsum, non enim dicimus, homo est planta.

SECTIO II.

Objectiones aliquæ contra definitionem Generis.

I. Obiicies 1. bona definitio debet competere omni definito, hæc non competit, ergo: Probatur

minor, dantur Genera quæ prædicantur de pluribus differentibus Genere, ut substantia de planta & animal? item animal & illa Genera prædicantur de individuis & differentibus solo numero, dicimus enim Petrus est animal, Paulus est animal, ergo est definitio Generis. Respondeo, per speciem in definitione Generis positam intelligi non infimam tantum, sed subalternam, quæ Genus esse potest, ut diximus. Quod verò prædicetur de individuis, nihil refert, imò aliquo sensu est necessarium, nam eo ipso quod prædicetur de speciebus immediate, prædicare mediare saltem debet de individuis, species verò infima ita prædicatur de differentibus numero, ut non nisi de solo numero differentibus prædicari possit, seu de individuis tantum.

Obiicies 2. Color prædicatur in quid de albedine & nigredine, & tamen est accidens, ergo definitio convenit aliis à definito, convenit siquidem quinto Prædicabili. Respondeo, colorem & alia accidentia respectu suorum inferiorum non esse accidentia metaphysica, nec constituere quintum Prædicabile, sed primum vel secundum, Genera scilicet vel species, & prædicari in quid, cum verò constituunt quintum prædicabile, non in abstracto sumuntur, sed concreto, in ordine scilicet ad subiecta quibus adjacent, & de quibus prædicantur in quale. Quod de differentiis, & aliis etiam Prædicabilibus verum est.

Obiicies 3. pars physica non potest prædicari in recto de toto, nec enim dicimus homo est anima, homo est corpus seu materia prima, ergo nec metaphysica. Nego consequentiam, disparitas est, quia pars physica realiter distinguitur à toto, nō sic metaphysica. Deinde dico in concreto posse etiam partem physicam prædicari de toto, ut homo est animal.

Obiicies 4. omnia Genera non conveniunt univocè in ratione Generis, ergo definitio una definitione non possunt, antecedens probatur, ens rationis æquè est Genus atque ens reale, sed enti reali & rationis nihil dari potest commune univocum, ergo.

Respondeo, negando antecedens, ad probationem dico, licet ens rationis (idem est de negationibus) & ens rationale non conveniunt univocè in ratione entis, cum alterius ens sit tantum ens apparens & metaphysicum, & non verè ens, possunt tamen convenire univocè in ratione aliqua accidentali: sicut licet sol & aer, in ratione substantia & corporis specie differant & genere, in ratione tamen lucidi conveniunt specie, quia lucem ejusdem rationis in se habent. Sic ergo, licet ens rationis & reale, positivum & negativum dissimilia sint in ratione entis, in hoc tamen quod est esse superius ad sua inferiora eodem modo se habent, sicut enim animal prædicatur in quid de homine, leone, & reliquis, ita chimæra in quid de hippocervo prædicatur, trage-lapho, & ceteris.

Obiicies 5. Genus in concreto, seu sumptum pro materiali & formali simul est ens per accidens, sed ens per accidens definiti non potest, ergo nec Genus. Distinguo minorem, ens per accidens non potest definiti definitione aliqua declarare utramque partem sigillarim, seu secundum se, adnoto minorem, prout conveniunt inter se ad faciendum aliquod unum, nego: sub hac enim ratione definiti potest ens per accidens, exercitus siquidem, & acervus lapidum diversam habent essentiam ad domo vel navi, ergo hæc essentia explicabilis est aliqua definitione. Dico ergo illud ens per accidens definiti non posse, intelligendum est de ente per accidens, id est, fortuito, seu casu contingente, quod cum nul-

nullam causam certam habeat, ita nec cognosci certo nec definiri potest.

VII. Obijcies sextò; communis ratio Generis respectu hujus & illius Generis est species infima, ergo definitur ut non potest definitione Generis magis quam homo definitione equi. Respondeo distinguendo antecedens, est species in actu exercito, concedo antecedens; in actu signato, nego. Definitur autem secundum id quod dicit in actu signato, ratio verò quam dicit in actu signato, est ratio prædicabilis de pluribus differentibus specie in quid. Hæc enim ratio definitione explicatur & exprimitur ex parte objecti, licet in actu exercito, respectu suorum inferiorum præcisè secundò intentionaliter sumptorum, sit species infima, cum Genera in quantum talia, solo numero differant, sicut & omnia Prædicabilia dicuntur species infimæ, quia inferiora eorum quæ talia, non differunt nisi materialiter seu numero.

SECTIO III.

Præcipua difficultas circa definitionem Generis

I. Obijcies septimò; si datur definitio Generis, Genus definitur per seipsum, cum necessariò in omni definitione ponatur Genus, sed hoc implicat, ergo: Major probatur, quia in Genere ut sic, continentur omnia Genera particularia, ergo si definitur Genus ut sic per hoc Genus, particularia omnia Genera per idem Genus definiuntur, sed hoc Genus est unum ex illis, ergo definitur per seipsum.

II. Res hæc intricatissima est, & in qua unusquisque diversâ fere incedit viâ. Omissis aliorum solutionibus, Respondetur, negando majorem, id enim quod ponitur in definitione non est ratio Generis ut sic, sic enim idem esse definitum & una pars definitionis, sed quoddam Genus particulare, universale scilicet in communi, quod, ut particulare Genus est, continetur sub illâ ratione communi, Genus autem in communi non continetur in se, sed sub se particularia Genera, & potiùs in iis continetur, ex quo constat, licet definiatur Genus ut sic per hanc definitionem, non tamen definiri hoc Genus per se sumptum, quia nullum Genus in particulari definitur. Sicut vivens sensibile non est definitio hominis vel equi.

III. Dices, convenit huic Generi definitio posita, ergo per eam definitur. Distinguo antecedens, convenit ei definitio potestativè, seu tanquam alicui sub Genere in communi contento, concedo antecedens; convertibiliter, nego, nihil autem propriè dicitur definitione aliqua definiri, nisi cui convertibiliter conveniat definitio & adæquatè, una enim ex conditionibus bonæ definitionis est, ut convertatur cum definito. Sic homini convenit hæc definitio animal rationale, rectè enim intuleris, est homo, ergo est animal rationale; est animal rationale, ergo homo, quod est eum aliquo converti. Petrus verò non dicitur simpliciter per illam definitionem definiri, quia per eam non explicatur ultima Petri differentia seu singularitas, & licet valeat, est Petrus, ergo animal rationale, non tamen è contrà, est animal rationale, ergo Petrus, quod est potestativè definitionem hominis ei convenire, non convertibiliter.

IV. Urgebis, hinc sequi, idem esse simul superius & inferius sibi, nam quod est superius alteri, est superius illi omni cui illud est superius, sicut quod est superius homini, est superius Petro, sed ratio Generis est superior universali ut sic, ergo & sibi, quia ipsa est inferior universali ut sic, cum sit particulare universale. Respondeo primò, sub diversâ ratione id non est magis inconveniens, quàm quod idem sub

diversâ ratione sit sibi prius & posterius, quod tamen ratione nostrâ commune est in omni re quæ passiones habet à se non distinctas, & sic ens ut ens, est prius se ut est unum, ut unum posterius se ut ens est, sic homo ut rationalis & risibilis, ut intellectivus & volitivus, si intellectus & voluntas realiter ab animâ non distinguantur. Et hæc particula vox cum omnes voces significet, ut significans est sibi superior & latius patens se ut significata.

Respondeo secundò, id non sequi, quia quando aliquid est in intellectu superius alteri, in diversâ ratione atque est inferius, non sequitur esse superius sibi, licet illud aliud sit ipsi superius, ratio ergo Generis in communi est superior universali in communi in ratione Generis, & de illo prædicatur, bene enim dicitur, universale ut sic est Genus; at verò non est superior ut universale, sed inferior, & de illo prædicatur universale, dicimus enim Genus ut sic, seu primum Prædicabile est universale seu Prædicabile. Sibi verò non est superius ut Genus in communi est, nam si esset, deberet ut est Genus in communi, esse superius sibi ut particulare Genus est, sed non est particulare Genus, sed species, ergo non est superius sibi nec de se prædicabile, hæc enim est falsa propositio, Genus in communi est Genus, nec licet dicere, Genus ut sic est prædicabile de pluribus differentibus specie, nisi in actu signato, hoc est importat & significat rationem prædicabilitatis de pluribus differentibus specie, Genus enim ut sic in actu exercito est species infima, sicut & cætera omnia Prædicabilia. Prædicatio autem omnis fit in actu exercito, cum sit quoddam quasi exercitium naturæ universalis, ac proinde fieri inter Prædicabilia debet ut sumuntur in actu exercito.

Dices, Genus in communi essentialiter est universale, sed quæ Genus in communi, est superius universale, ergo, quæ universale, ergo in eadem ratione est superius & inferius respectu ejusdem. Distinguo primum consequens, est superius universali in communi ut Genus est universale in communi, nego consequentiam: Genus enim in communi non est universale in communi; ut universale determinatum & particulare est, concedo: sic tamen non sub eadem ratione formaliter est superius & inferius, sed sub diversâ. Sicut ratio entis abstracta est superior substantiæ, contracta est inferior.

Instabis, ad plura se extendit universale ut sic quàm Genus ut sic, ergo Genus ut sic non potest illi esse superius. Nego consequentiam, ut enim aliquid sit superius alteri, sufficit quod de illo simul cum aliis ratio, ut sit prædicabile, quod in præsentia contingit, licet non ad tot se extendat atque illud, sicque dici potest latius patere non simpliciter, sed secundum quid.

Genus ergo in definitione Generis in communi positum est universale ut sic, accidentaliter tamen & secundariò est Genus particulare, est enim prædicabile de pluribus differentibus specie, nempe de nus possum quinque prædicabilibus, dicimus enim Genus est universale, species est universale, Differentia est universale &c. Essentia ergo universalis ut sic, seu primarius ejus conceptus non est esse prædicabile de pluribus differentibus specie, seu ut sit Genus, sic enim quidquid esset universale, esset Genus; sicut quia animal ut sic est principium sentiendi, ubicumque reperitur animal, reperitur principium sentiendi, hoc autem in universali est falsum, homo enim, leo, equus sunt universalia, & tamen non sunt Genera. Essentia ergo & primarius conceptus universalis logici ut sic est tantum esse unum prædicabile de multis, hic autem nulla est mentio rationis Generis, magis quàm Speciei, aut alterius Prædicabilis, licet hæc ratio, cum abstraatur ab omnibus universalibus quæ in ratione talium specie differunt, necessariò sit Genus in actu exercito,

Resp. primò, sub diversâ ratione id non repugnat.

V. Resp. secundò, non se qui idem fore superius & inferius sibi.

VI. Genus non est superius & inferius respectu ejusdem in communi.

VII. Quid hæc in re requiritur superius.

VIII. Universale ut sic est Genus in definitione Generis.

to, hic tamen non est primarius ejus conceptus, sed solum secundarius, ad conceptum universalis ut sic necessariò consequens, sicut *unum ad ens*, & *risibilitas ad rationalitatem*.

IX.
Quomodo
universale
ut sic possit
abstrahi à
Genere ut
sic.

Hinc tandem optimè intelligitur, quomodo, cum Genus ut sic sit particulare universale, possit universale in communi abstrahi ab illo, & aliis particularibus universalibus, & sic illi esse sub hac ratione superius: cum vero universale ut sic, sit etiam accidentaliter Genus particulare, intelligitur similiter quo pacto ab illo & aliis Generibus possit sub diversâ ratione abstrahi ratio communis Generis ut sic: & sub hac ratione Genus ut sic, seu primum Prædicabile est superius universali ut sic, ac proinde in diversâ ratione sibi mutuo inferiora sunt & superiora.

SECTIO IV.

Virum Genus immediate prædicatur de Individuis.

I.
Genus non
semper præ-
dicatur im-
mediate de
individuis.

Notandum primò, non esse necessarium ut prædicetur Genus semper immediate de individuis, potest enim prædicari de ratione aliquâ ab iis omnibus abstractâ, nempe de specie, ut *homo est animal*, *leo est animal*, & sic de cæteris.

II.
Quæstio
procedit in
sensu for-
mali.

Secundò Notandum, non procedere quæstionem in sensu reali sed formali, cum enim in unoquoque individuo realiter sit idem ratio individua-
lis & specifica, quidquid realiter prædicatur de unâ, de alterâ etiam realiter prædicetur necesse est, & æquè immediate, cum nulla à parte rei sit distinctio.

III.
Individuum
duplè
sumitur,
completè,
& incompletè.

Tertiò notandum, individuum sumi posse dupliciter, completè & incompletè, individuum completè sumitur cum ratio specifica in eo inclusa cognoscitur explicitè unita singularitati, & ab eâ contracta, ut nimirum est objectum hujus actus, *hic homo*, *hic equus*. Incompletè sumitur individuum, dum non cognoscitur secundum totum conceptum suum objectivum, sed inadæquatè & tantum secundum rationem animalis singularizatam, ut cum dicimus *hoc animal*. Singularitas itaque cum immediate contrahat speciem hominis, sequitur etiam incompletè illam contrahere animal & rationale, sicque duplicem in singularitate distinguere possumus formalitatem, alteram contrahentem animal, alteram rationale. Si igitur intelligatur utramque simul rationem contrahere, est individuum completum, ut *hic homo*, si alteram tantum, *animal* verbi gratia, est incompletum, & vocatur individuum genericum, ut *hoc animal*.

IV.
Genus im-
mediate
prædicatur
de indivi-
duis incom-
pletè sum-
ptis.

Prima conclusio: Genus immediate prædicatur de individuis incompletè cognitis. Ita Rub. c. de Specie. q. 5. P. Hurt. d. 4. log. f. 5. P. Arriaga d. 7. log. f. 1. subf. 6. n. 28. & alij. Probatur, prædicatio est alicujus de aliquo affirmativa representatio, ergo id solum prædicatur quod representatur, & de eo quod similiter representatur, sed cum dico, *hoc animal*, est *animal*, nihil representatur præter animal secundum se ex parte prædicati, & animal singularizatum ex parte subjecti, ergo immediate prædicatur animal de individuo. Confirmatur, id immediate prædicari dicitur de aliquo, inter quod & subjectum nihil mediat, sed inter *hoc animal* incompletè sumptum & *animal* in communi nihil mediat, ergo. Minor probatur, animal incompletè sumptum est animal prout afficitur singularitate, unde resultat individuum animalis, quod ut sic & abstractè sumptum, nec est rationale nec irrationale formaliter, sed so-

lùm *hoc animal*. Confirmatur secundò, cum video aliquod animal à longè, certo scire possum & judicare ex signis quæ video, esse animal, quin sciam sitne rationale an irrationale, ergo possum immediate prædicare de eo animal, patet consequentia, prædicare immediate animal de individuo aliud nihil est, quàm judicare & scire esse individuum animalis, quin judicem vel sciam esse individuum hominis, equi, aut alterius cujusquam speciei animalis.

Secunda conclusio: Genus prædicatur etiam immediate de individuo completo. Est contra Hurt. f. 5. Genus prædicatur im-
mediate de
individuis
completis.

Notandum, dupliciter dici aliquid prædicari immediate de alio, *immediatione subjecti*, & *immediatione subsistendi consequentia*. Prædicari immediate *immediatione subjecti* est, cum id quod prædicatur subje-
ctatur veluti in subjecto in eo de quo prædicatur & quid prædi-
catur non subje-
ctatur tantum in aliquo tertio quod illi
subjecto vel quasi subjecto inest. Prædicari imme-
diatè *immediatione subsistendi consequentia*, est cum
nulla ad prædicatum de subjecto probandum inter-
cedit alia consequentia, sed immediate unum probatur
per aliud. Unde non immediate subsistendi con-
sequentia probatur animal de Petro, quia alius gra-
dus medius inter utrumque hoc sensu intercedit,
nempe homo, nec enim solent hoc modo argumen-
tari Dialectici, est Petrus ergo est animal, sed est Pe-
trus, ergo est homo, ergo animal.

Probatur ergo conclusio primò: individuum, Petrus, verbi gratia, intrinsecè constituitur ex specie & singularitate, seu ex specie vel naturâ contractâ, ita ut neuter ab eo separari conceptus possit, ergo cum prædicatur animal de Petro, prædicatur immediate *immediatione subjecti* de individuo. Confirmatur, im-
mediate contrahitur species seu homo ab individua-
tione, ergo & animal, patet consequentia; ho-
mo aliud nihil est quàm *animal rationale*, ergo si ho-
mo immediate contrahatur à singularitate Petri ad-
æquatè, contrahitur animal immediate inadæquatè,
per formalitatem scilicet individualement ei corre-
spondentem, totum enim idem formaliter est cum
suis partibus, ergo similiter si homo immediate præ-
dicatur de Petro adæquatè, prædicabitur de eo *ani-
mal* immediate inadæquatè, idque non solum con-
junctum cum rationali, ut in hac propositione *Pe-
trus est homo*, sed separatim, ut cum dicitur, *Petrus est
animal*, nec enim ex eo quod Petrus sit *hoc animal
rationale*, tollitur quod sit *hoc animal*.

Ratio denu à priori, & qua innumeris æqui-
vocationibus aditus præcluditur, est, quia licet vi-
vens, exempli gratia, (idem est de aliis gradibus tum
superioribus tum inferioribus) immediate contra-
hatur, & prædicetur de animali tanquam de subje-
cto, ita tamen illi inest tanquam subjecto, ut sit ip-
sum inadæquatè, etiam formaliter, animal enim for-
malissime est *vivens sensibile*. Ulteriùs ad hominem,
ita contrahitur animal, ut sit inadæquatè ipse homo,
homo enim formaliter est *animal rationale*. Cum
ergo animal sit immediate vivens, vivens immediate
corpus, corpus immediate substantia, substantia
ens, Petrus qui ex his omnibus est compactus, est
immediate hoc singulare ens, hæc substantia, hoc
corpus, hoc vivens, hoc animal, hic homo, has
quippe omnes rationes singularitas ejus immediate
limitat, quæ proinde in tot formalitates dividitur,
quot in Petro sunt gradus diversi, & singulis gradi-
bus sua correspondet per intellectum formalitas in
singularitate.

Hinc ergo sequitur has omnes rationes posse de eo immediate, tanquam de subjecto prædicari (quidquid sit de *immediatione subsistendi consequentia*) cum
imme-

V.

Genus præ-
dicatur im-
mediate de
individuis
completis.

VI.

Dupliciter
dicitur ali-
quid prædi-
cari imme-
diatè.

VII.

Ostenditur
Genus præ-
dicari im-
mediate de
individuis.

VIII.

Ratio à
priori cur
Genus præ-
dicatur de
individuis
incompletis.

IX.

immediate Petro tanquam subiecto infine, ut ostensum est.

SECTIO V.

Objectiones circa immediatam Generis predicationem de individuis.

I. Obijcies primò: prius est Genus quam species, Species quam individuum, valet enim est homo, ergo animal, est Petrus, ergo homo, non è contrà. & universaliora semper sunt priora, ergo immediatius subijciatur Genus in specie, & de eo predicatur, quam de individuo. Nego consequentiam, universaliora enim sunt priora prioritate subsistendi consequentia, quia inferiora in sui cognitione ab universalioribus pendent, & ex iis constituuntur, non è contrà, qua de causâ priora dicuntur subsistendi consequentia.

II. At verò in ratione subiecti æquè immediate predicatur genus de uno ac de altero, quia æquè immediate singularizatur unus gradus atque alter, & omnes æquè immediate constituunt hoc individuum, singuli namq; gradus superiores incipiendo ab ente singularizantur immediate per singulas formalitates singularitatis Petri sibi correspondentes. Nulla enim alia est singularitas à qua singularizentur.

III. Quòd si solum ideo velit quis non predicari Genus immediate de individuo completo, quia cognoscitur species ex parte subiecti, licet sit contracta, erit questio de nomine, sed videtur impropria locutio, nam individuum completum est species contracta, unde in hac predicatione, Petrus, vel hic homo est animal, nihil mediat in intellectu inter individuum & genus, ut constat.

IV. Obijcies secundò: Genus est gradus supremus, individuum infimus, sed non datur immediatus transitus à supremo ad infimum nisi per medium, species autè hic est gradus medius, ergo prius inest animal speciei, quam individuo, & prius de eo predicatur. Distinguo consequens, prius subsistendi consequentia, seu ut regulariter juxta gradus metaphysicos à dialecticis assignatos unum de altero probetur, concedo consequentiam, in ratione subiecti, vel quasi subiecti, nego. Quare in ratione subiecti non est gradus supremus & infimus, cum omnes gradus, etiam ratione nostra, immediate subijciuntur in individuo, ut dixi, & sint de intrinsecâ illius constitutione. Nec gradus Metaphysici sunt instar graduum materialium, ut imaginari videtur is qui hoc obijcit. Secundò, dici potest Genus supremus gradus, individuum infimus, in ratione extensionis, quod scilicet individuum ad unum solum extendatur, Genus ad plurima, & species inter utrumque hac ratione mediat, cum nec tam late pateat quam Genus, nec ad unum restringatur, ut individuum.

V. Obijcies tertio: Genus definitur à Porphyrio in ordine ad speciem, non individuum: ergo immediate predicatur de solâ specie. Resp. negando antecedens: definitio enim Porphyrii non est, Genus esse id quod predicatur de pluribus speciebus, sed differentiibus specie, quod æquè competit individuis præsertim completis, ac speciebus: tam enim specie, seu specificè differunt Petrus & Bucephalus, quam homo & equus: nec enim tantum numero differunt, ut est manifestum.

R. P. Th. Comptoni Philosophia.

SECTIO VI.

Primum Genus de individuis incompletis predicatur ut Genus, an ut species.

P. Artiga citatus num. 29. licet concedat predicari Genus immediate posse de individuis, ait tamen, de individuis incompletis predicari ut speciem, non ut Genus. Afferit proinde hanc predicationem, hoc animal est animal, esse predicationem specificam, & omnia animalia, prout hoc nomen significantur, solo numero differre. Idem docet P. Oviedo Cont. 4. Log. p. 4. n. 3.

Contra primò: ergo aliquid à parte rei est in Petro quod specie differat à Bucephalo, & aliquid quod non differat specie, quæ sunt contradictoria: antecedens: quoad primam partem, est manifestum, quoad secundam probatur, nisi enim esset in Petro aliquid à parte rei quod numero tantum, & differens non specie differret à Bucephalo, non posset talis ratio per intellectum in eo verè representari, magis quam hincibilis in homine, ergo.

Conf. implicat duo, numero tantum inter se distincta, identificari realiter cum duobus specie distinctis, quod tamen hic evidenter sequitur si hæceitates Petri & Bucephali inter se numero tantum distinguantur, rationes enim homines & equi differunt specie.

Contra secundò: in differentiâ numericâ individui equini, etiam incompletè sumpti, est prædicatum notabiliter diversum à differentiâ numericâ individui humani, aut leonini, & multo magis plantæ, vel lapidis, ergo hæc differentiæ, & consequenter ipsa individua incompleta differunt specie: consequentia est clara, ideo enim unio materiæ cum forma equi specie distinguitur ab unione ejusdem cum formâ leonis, vel ignis, quia uniones istæ notabiliter differunt. Antecedens itaque probatur: differentia numericâ individui equini petit essentialiter identificari cum naturâ equi, quod prædicatum non habet differentia numericâ individui humani, aut lapidis, sicque identificari petit cum naturâ specie distincta: sed hoc est prædicatum notabiliter diversum, multò enim magis hoc nomine in suo conceptu differunt duæ differentiæ numericæ individuum diversæ speciei. Bucephaleitas nimirum & Petreitas, quam Petreitas & Paulitas: sicut unio materiæ cum animâ rationali, & cum formâ equi quam duæ uniones ejusdem materiæ cum eadem, vel diversâ animâ rationali, ergo.

Dices primò differentia numericâ tantum est numerica, ergo solum facit numero differre. Sed contra: nam differentia numericâ Bucephali, cum habeat prædicatum illud notabiliter diversum à differentiâ numericâ ignis, hominis, aut plantæ, specie quadam ab earum differentiis distinguatur necesse est, multò scilicet magis quam differentia numericæ duorum individuum ejusdem speciei, ut ostensum est.

Dices secundò: predicatur completè, ergo non predicatur ut genus: generis enim proprium est ut predicatur incompletè, & ut pars essentia. Resp. dicatur ut primò, negando consequentiam. Ad probationem paræssentiæ dico, genus predicari ut partem essentia respectu speciei, non individui incompleti. Unde proprietas generis est, quòd sit prædicabile incompletè in quid, non quòd hoc modo necessariò semper prædicetur, sed quòd Genus, & nulli alteri hoc competat: Essentialis autè conceptus Generis est, ut prædicetur, seu sit prædicabile de pluribus differentiibus specie: hæc enim

VII.

est generis definitio à Porphyrio tradita.

Secundò dico : eo ipso quòd Genus prædicatur ut tota essentia individui incompletè sumpti, prædicatur ut quid incompletum & aptum ut constituat essentiam integram specificam. Prædicatur ergo hic completè respectu individui incompleti, & eo ipso ut aptum incompletè prædicari de specie, & ut quid per alteram partem complebile.

VIII.

Particularia genera sunt tantum numero distincta. Respondeo secundò intentionali-ter sumpta sunt tantum numero distincta.

Dices tertio. Genus ut sic est species, ergo particularia genera sunt tantum numero distincta. Respondeo. Summi tunc Genus secundò intentionali-ter : unde hoc probaret Genus prædicari ut speciem de individuo etiam completè, genus enim ut sic, est species respectu generum etiam completorum: Angelus enim, planta, & color numero tantum differunt in ratione Generis.

SECTIO VII.

An Genus sit totum potentiale : & quomodo Genus supremum & infimum constituent unum Prædicabile.

I.

Totum, aliud actuale aliud potentiale.

Notandum primò : totum aliud esse actuale, quod actu in se & formaliter continet suas partes, ut homo animam & corpus: aliud potentiale seu potestativum, quod non est propriè totum, ut supra diximus, sed ratio quædam superior ad multa inferiora se extendens, ut apta de ijs prædicari, sicut Genus de pluribus speciebus, quæ proinde respectu Generis partes vocantur *subjectiva*, quia singulæ species illi subiunguntur, nullaquæ totam ejus prædicabilitatem adæquat.

II.

Quid sit pars actualis.

Notandum secundo: partem actualem esse illam quæ actu aliquid constituit, ac proinde, formaliter saltem loquendo, non debet esse tota illius essentia. Sic anima est pars essentia hominis physica, Genus & differentia Metaphysica, neutrum enim Metaphysicè loquendo est tota hominis essentia, sicut nec anima, nec corpus physicè.

III.

Idem respectu ejusdem potest esse & totum, & pars.

Hinc inferitur, idem respectu ejusdem posse sub diverso respectu & totum esse & partem. Genus enim ut quid superius & latius patens specie, ut potest de pluribus speciebus prædicabilis, est totum potentiale respectu illius, ut verò illam inadæquatè constituit, est pars illius actualis, tantum enim partem continet essentia, & differentia aliam superaddit. Unde Genus, licet prædicetur ut totum potentiale, necessariò tamen prædicatur semper ut pars actualis, prædicatur enim de speciebus non ut tota earum essentia, sed ut pars tantum illius, seu ut inadæquatam speciei constitutivum. Sic supra sect. 3. dixi de universali ut sic, simul sub diversâ ratione, esse illud & inferius Generi in comuni, & superius.

IV.

Qualis sit prædicatio Generis de specie.

Prædicatio ergo Generis de specie est quoad modum prædicandi universalis, & totius de parte subjectivâ, ac partis de toto actuali. Debet verò esse totum in eâ prædicatione quoad modum representandi, ut latius supra d. 32. sect. 3. dixi, quia est prædicatio superioris de inferiore, non æqualis de æquali, ut in hac propositione, *homo est animal rationale*. Ideo itaque vocatur Genus totum potentiale seu potestativum respectu speciei, quia licet quando de unâ specie prædicatur, non prædicetur de aliâ, ita tamen Genus tunc representatur ut possit de pluribus prædicari, seu potestatem quasi ad hoc habeat, utque ijs assertive applicetur.

V.

Videntur Genus supremum & infimum differre specie.

Quoad secundum, ratio dubitandi est, quia Genus supremum & infimum plus differre videntur quàm Genus infimum & species, Genus enim supremum de differentibus Genere prædicatur, ut sub-

stantia de Angelo & planta, infimum verò de solis prædicatur differentibus numero: Magis autè differtur videtur esse prædicabile de differentibus Genere, & differentibus specie, quàm de differentibus specie, quod munus est Generis infimi, & de differentibus numero, qui est essentialis conceptus speciei.

Respondetur tamen differentiam illam esse merè materialem, tum quia Genera inferiora ita sunt Genera, ut sint etiam species subalternæ, tum quia modus prædicandi supremi Generis idem est respectu omnium inferiorum, quantumvis hæc inter se entitative differant, prædicatur enim de speciebus omnibus incompletè & ut pars essentia. Cum ergo Genera omnia duo hæc in se prædicata contineant nempe habere sub se plures species, licet ex his aliquæ latius extendantur quàm alia, & prædicari incompletè, seu ut partem essentia, quorum neutrum competit speciei, manifestum videtur plus speciem differre à Genere infimo, quàm infimum Genus à supremo.

Dices, etiam species prædicatur incompletè, in hac enim propositione *Petrus est homo*, prædicatur de Petro natura tantum humana, non singularitas, sicut in hac, *Homo est animal*, non prædicatur de homine rationale. Respondetur, verum quidem esse in illâ propositione non prædicari de Petro singularitatem, prædicatur tamen de eo tota essentia metaphysicè sumpta, quod non contingit in prædicatione Generis vel infimi, vel supremi respectu speciei sive infima, sive subalternæ. Prædicatio itaque speciei de individuo est incompleta physicè, seu materialiter, non metaphysicè aut logicè, seu in ordine ad scientias quæ de solis sunt essentia, singularitates enim non cognoscuntur. Prædicatio verò Generis de specie sive infima, sive subalternâ, nec physicè completa est, nec metaphysicè.

VI.

Dicendum tamen differentiam illam esse merè materialem.

VII.

Prædicatio speciei ab individuo est incompleta physice, non logicè.

SECTIO VIII.

Reliqua ad primum Prædicabile spectantia.

Ex dictis infero primò, si animal vel alia natura generica aut specificica abstrahatur ab inferioribus existentibus tantum, ita ut existentia ingrediantur conceptum objectivum, animal vel illam naturam tantum esse Genus, vel speciem respectu animalium vel individuum existentium: si à solis abstrahatur non existentibus, Genus erit vel species respectu illorum tantum, si demum abstrahatur absolute, ita ut nec actualem existentiam connotet, nec non existentiam, erit Genus vel species respectu omnium tum existentium, tum non existentium.

Infero secundo, debere ad Genus constituendum esse plura inferiora possibilia specie diversa, nisi abstrahatur ab entibus rationis, & tunc de ijs solis requiritur Genus illud prædicabile. Ratio est, quia alioquin non erit prædicabile de pluribus differentibus specie, quæ est essentia Generis.

Infero tertio, ad universale constituendum non requiri ut inferiora sint à causâ aliquâ naturali producibilia, sed sufficere quòd sint possibilia per potentiam Dei. Intellectivum itaque ut sic, est Genus respectu Angelorum omnium possibilem, & stellæ similiter respectu stellarum licet nullum detur agens naturale quod possit vel has, vel illos producere. Nulla tamen inferiora requiruntur actu existentia, nisi ab existentibus quæ existentibus abstrahatur.

Infero quarto, si tantum homo esset possibilis, & nulla alia species animalis, animal non futurum Genus, sed potius differentiam respectu hominis, modo sumatur à djectivè, tunc enim potius contrahetur

I.

Quomodo se habeat animal abstractum à solis existentibus.

II.

Ad Genus requiritur plura possibilia.

III.

Non requiritur ut sint producibilia à causâ creaturâ.

IV.

Si tantum homo esset possibilis, animal potius esset differentia, quàm genus.

